EIROPAS
KOMISIJA

Briselē, 10.1.2020.
COM(2020) 4 final

KOMISIJAS ZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM UN PADOMEI

par to, kā īstenota Regula (EK) Nr. 1007/2009 par tirdzniecību ar izstrādājumiem no roņiem, kas grozīta ar Regulu (ES) 2015/1775

1. Ievads

ES roņu izstrādājumu režīms

Ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 1007/2009[1] par tirdzniecību ar izstrādājumiem no roņiem ("pamatregula") tiek aizliegts ES tirgū laist izstrādājumus no roņiem.

Tirdzniecības aizliegums attiecas uz ES ražotiem un importētiem izstrādājumiem no roņiem. Pamatregula tika grozīta ar Regulu (ES) 2015/1775[2], lai atspoguļotu Pasaules Tirdzniecības organizācijas (PTO) nolēmumu rezultātus lietā, kas attiecas uz Eiropas Kopienas noteikumiem par izstrādājumiem no roņiem[3]. Tā rezultātā pašreizējais ES roņu izstrādājumu režīms attiecībā uz minēto aizliegumu paredz divus izņēmumus:

1) ir ļauts laist tirgū tādus izstrādājumus no roņiem, kuri iegūti medībās, ko piekopj inuītu vai citas pirmiedzīvotāju kopienas, ar noteikumu, ka ir izpildīti grozītās pamatregulas 3. panta 1. punktā izklāstītie īpašie nosacījumi.

   Turklāt minētās grozītās regulas 3. panta 1.a punktā ir noteikts, ka tad, kad izstrādājumus no roņiem laiž tirgū, tiem jāpievieno dokuments, kas apliecina atbilstību nosacījumiem, kuri dod tiesības saņemt izņēmumu attiecībā uz inuītu vai citām pirmiedzīvotāju kopienām. Atbilstības dokumentu izdod iestāde, kuru minētajam mērķim ir atzinusi Eiropas Komisija saskaņā ar 3. pantu Komisijas Īstenošanas regulā (ES) 2015/1850[4] ("īstenošanas regula");

2) tāpat ir atļauts importēt izstrādājumus no roņiem, ja imports ir gadījuma rakstura un tajā ietilpst tikai tādas preces, ko ceļotāji vai viņu ģimenes izmanto personīgām vajadzībām (grozītās pamatregulas 3. panta 2. punkts).

Ziņošanas pienākumi saskaņā ar grozīto Regulu (EK) Nr. 1007/2009

Grozītās pamatregulas 7. pantā ir noteikts, ka dalībvalstis līdz 2018. gada 31. decembrim un pēc tam ik pēc četriem gadiem Komisijai iesniedz ziņojumu, kurā izklāstītas regulas īstenošanas darbības.

Komisija 12 mēnešos pēc katra ziņošanas termiņa beigām iesniedz Eiropas Parlamentam un Padomei ziņojumu par šīs regulas īstenošanu. Tāpēc pirmo ziņojumu iesniedz līdz 2019. gada 31. decembrim.

Minētajos ziņojumos un Komisijas ziņojumā ir jāizvērtē šīs regulas darbība un efektivitāte tās mērķu sasniegšanā. Ziņojumos ir jāizvērtē arī ietekme uz inuītu vai citu pirmiedzīvotāju kopienu sociālekonomisko attīstību. Pilnīguma labad ziņojumos aplūko arī ietekmi uz roņu populāciju.

[1] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?uri=CELEX%3A32009R1007.
[2] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?uri=uriserv:OJ.L_.2015.262.01.0001.01.LAV.
[3] http://trade.ec.europa.eu/wtodispute/show.cfm?id=475&code=2.
[4] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?uri=CELEX%3A32015R1850.

2. Vispārīga informācija

Reaģējot uz plaši paustajām bažām par to, ka katru gadu notiek noteiktu roņu mazuļu nogalināšana, ES 1983. gadā pieņēma Padomes Direktīvu 83/129/EEK[5], lai aizliegtu tādu izstrādājumu importu ES, kas iegūti no divu roņu sugu mazuļiem, proti, Grenlandes roņa (baltādas roņi) un pūšļdeguna roņa (zilmugurainie roņi) mazuļiem. Sākotnēji tā bija piemērojama līdz 1985. gada 1. oktobrim. Ar Direktīvu 85/444/EEK[6] Direktīvas 83/129/EEK darbību pagarināja līdz 1989. gada 1. oktobrim. 1989. gadā ar Padomes Direktīvu 89/370/EEK[7] minētās direktīvas darbības termiņu pagarināja uz nenoteiktu laiku.

Roņus medī ES teritorijā un ārpus tās un izmanto tādu dažādu izstrādājumu ieguvei kā omega-3 kapsulas un apģērbi, kuros iekļautas apstrādātas roņu ādas un kažokāda. Ņemot vērā šo izstrādājumu veidu un to, ka tos komerciāli tirgo dažādos tirgos, arī ES tirgū, patērētajiem ir grūti vai pat neiespējami tos atšķirt no līdzīgiem izstrādājumiem, kas nav iegūti no roņiem.

Iedzīvotāji un patērētāji pauž bažas par to, ka tirgū varētu būt sastopami tādi izstrādājumi, kas iegūti no dzīvniekiem, kuri nogalināti un nodīrāti tā, ka tiem ir sagādātas ciešanas. Reaģējot uz šīm bažām, vairākas dalībvalstis pieņēma tiesību aktus, kas regulē no roņiem iegūtu izstrādājumu tirdzniecību, aizliedzot to importu un ražošanu, bet citās dalībvalstīs šādu izstrādājumu tirdzniecība nekādi netika ierobežota.

Šīs atšķirības valstu normās, kuras reglamentē no roņiem iegūtu izstrādājumu tirdzniecību, importu, ražošanu un laišanu tirgū, negatīvi ietekmēja iekšējā tirgus darbību un radīja šķēršļus šādu izstrādājumu tirdzniecībai. Tāpēc ES pieņēma Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 1007/2009[8] ("pamatregula"), ņemot vērā subsidiaritātes un proporcionalitātes principu. Ar pamatregulu tika noteikts aizliegums laist tirgū izstrādājumus no roņiem.

Tai pašā laikā ES atzina, ka roņu medības ir inuītu un citu pirmiedzīvotāju kopienu sociālekonomiskās situācijas, uztura, kultūras un identitātes neatņemama daļa, jo tās dod lielu ieguldījumu viņu iztikā un attīstībā, nodrošina pārtiku un ienākumus, kas vajadzīgi kopienas dzīvesveida un ilgtspējīgu iztikas līdzekļu nodrošināšanai, un saglabā un turpina kopienas tradicionālo dzīvesveidu. ES arī atzīmēja, ka roņu medības, ko tradicionāli piekopj inuītu vai citas pirmiedzīvotāju kopienas, sabiedrībā neraisa tādus ētiska rakstura iebildumus kā roņu medības, ko veic galvenokārt komerciālu iemeslu dēļ. Turklāt tika plaši atzīts, ka atbilstoši ANO 2007. gada Deklarācijai par pirmiedzīvotāju tautu tiesībām inuītu vai citu pirmiedzīvotāju kopienu pamata, ekonomiskās un sociālās intereses nedrīkst negatīvi ietekmēt.

Tādēļ izņēmuma kārtā ar pamatregulu atļāva laist tirgū izstrādājumus no roņiem, kas iegūti medībās, kuras tradicionāli piekopj inuītu vai citas pirmiedzīvotāju kopienas, ciktāl pienācīgi ņemta vērā dzīvnieku labturība un pēc iespējas samazinātas to ciešanas. Izņēmums attiecās tikai uz medībām, kas šīm kopienām palīdz nodrošināt iztikas līdzekļus.

Ar pamatregulu izņēmuma kārtā arī atļāva laist tirgū izstrādājumus no roņiem, kuri iegūti medībās, kas tiek rīkotas tikai ar mērķi nodrošināt jūras resursu ilgtspējīgu pārvaldību.

[5] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?uri=CELEX:31983L0129.
[6] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?uri=CELEX:31985L0444.
[7] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?uri=CELEX:31989L0370.
[8] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?uri=CELEX%3A32009R1007.

2010. gadā Kanāda un Norvēģija Pasaules Tirdzniecības organizācijā sāka strīdu izšķiršanas procedūru, kurā vērsās pret pamatregulu un tās sākotnējo Īstenošanas regulu (ES) Nr. 737/2010. 2013. gadā PTO secināja, ka ES roņu izstrādājumu režīms, kas ļauj ES tirgū laist dažus no roņiem iegūtus izstrādājumus, ja ir izpildīti nosacījumi inuītu un jūras resursu pārvaldības izņēmuma saņemšanai, Kanādas un Norvēģijas izstrādājumu konkurētspēju ietekmē negatīvi, ja salīdzina ar līdzīgiem izstrādājumiem, kas importēti no Grenlandes vai iegūti ES teritorijā. Tolaik patiešām oficiālu pieteikumu par atbilstības novērtēšanas iestādes atzīšanu bija iesniegusi tikai Grenlande.

Lai savu režīmu saskaņotu ar PTO nolēmumiem, ES pieņēma Regulu (ES) 2015/1775, ar ko ES roņu izstrādājumu režīmu grozīja, svītrojot izņēmumu, kas attiecās uz jūras resursu pārvaldību.

Tomēr minētā izņēmuma svītrošana neskāra dalībvalstu tiesības arī turpmāk reglamentēt medības, ko rīko tikai ar mērķi nodrošināt jūras resursu ilgtspējīgu pārvaldību. Taču dalībvalstīm tika aizliegts ļaut laist tirgū izstrādājumus, kas iegūti no šādām medībām, ja vien uz tiem neattiecas izņēmums par inuītiem vai citām pirmiedzīvotāju kopienām, kurš palika spēkā. Ar grozīto regulu arī tika pastiprināta saskaņotība ar pamatregulas mērķi, skaidri pievienojot kā nosacījumu dzīvnieku labturības apsvērumus, lai tiktu piemērots izņēmums.

Regulas (EK) Nr. 1007/2009 3. panta 3. punktā bija noteikts, ka Komisijai ir jāizdod tehniski norādījumi[9], kuros būtu indikatīvs saraksts ar tiem kombinētās nomenklatūras kodiem, kas varētu attiekties uz izstrādājumiem no roņiem, lai relevantajām valsts iestādēm atvieglotu izpildes panākšanas darbības.

Lai nodrošinātu vienveidīgu pamatregulas īstenošanu, tika pieņemta Komisijas Īstenošanas regula (ES) 2015/1850 ar mērķi noteikt prasības attiecībā uz tādu no roņiem iegūtu izstrādājumu importu, kas paredzēti ceļotāju vai viņu ģimeņu personiskām vajadzībām. Tajā uzskaitīti kritēriji tādu iestāžu atzīšanai, kas atbild par to, lai tiktu izdoti dokumenti, kuri apliecina atbilstību izņēmumam attiecībā uz inuītiem vai citām pirmiedzīvotāju kopienām. Tajā noteikts arī dalībvalstu kompetento iestāžu uzdevums saistībā ar atbilstības dokumentu kontroli un tajos ietverto datu reģistrēšanu.

3. ES dalībvalstu ziņojumi

Saistībā ar šā ziņojuma sagatavošanu ES dalībvalstīm tika dots laiks līdz 2019. gada 30. jūnijam, lai iesniegtu Komisijai savus valsts ziņojumus, atbildot uz tiešsaistes anketas jautājumiem. ES 28 dalībvalstīm pārskata periods bija no 2015. gada 18. oktobra (Regulas (ES) 2015/1775 piemērošanas datums) līdz 2018. gada 31. decembrim.

Savus valsts ziņojumus iesniedza visas ES dalībvalstis, izņemot četras (Francija, Grieķija, Luksemburga un Malta). Šis ziņojums ir balstīts uz dalībvalstu sniegto informāciju. Tādējādi frāze "visas dalībvalstis" būtu jāsaprot kā "visas dalībvalstis, izņemot četras, kas neiesniedza savu ziņojumu".

a) Kompetentā iestāde

Saskaņā ar Komisijas Īstenošanas regulas (ES) 2015/1850 6. pantu katra dalībvalsts izraugās vienu vai vairākas kompetentās iestādes, kuras ir atbildīgas par šādiem uzdevumiem: pēc muitas iestāžu pieprasījuma verificēt importēto no roņiem iegūto izstrādājumu atbilstības

[9] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?qid=1560955112627&uri=CELEX:52010XC1229(04).

dokumentus, kontrolēt atbilstības dokumentu izdošanu, ko veic atzītās iestādes, kuras izveidotas un darbojas attiecīgajā dalībvalstī, un uzglabāt to atbilstības dokumentu kopijas, kas izdoti par izstrādājumiem no roņiem, kuri iegūti roņu medībās attiecīgajā dalībvalstī. Dalībvalstis paziņo Komisijai par izraudzītajām kompetentajām iestādēm, un Komisija savā tīmekļa vietnē[10] dara pieejamu izraudzīto kompetento iestāžu sarakstu[11], kuru regulāri atjaunina. Dalībvalstīm tika lūgts pēc vajadzības atjaunināt savu informāciju publicētajā sarakstā.

Dalībvalstu tiesību aktos ir oficiāli izraudzīta kompetentā iestāde un noteikta tās loma: inspekciju veikšana, atzīto iestāžu izdoto atbilstības dokumentu verifikācija, sadarbība ar citām valsts pārvaldes iestādēm (piem., Finanšu ministriju vai Lauksaimniecības ministriju) un muitas iestādēm, tostarp norādījumu sniegšana robežkontroles iestādēm. Portugālē no roņiem iegūtu izstrādājumu importēšanai ir vajadzīgas licences, ko izdod vadošā iestāde saskaņā ar Konvenciju par starptautisko tirdzniecību ar apdraudētajām savvaļas dzīvnieku un augu sugām (*CITES*).

Atbildē uz anketas jautājumiem Dānija apšaubīja nepieciešamību pēc Īstenošanas regulas (ES) 2015/1850 6. panta 1. punkta b) un c) apakšpunkta un atbilstības dokumenta ceturtās kopijas regulas pielikumā, jo Dānijas izpratnē dalībvalstis nevar iecelt atzītas struktūras. Komisija atbildēja, ka dažās dalībvalstīs ir tautas, kas atbilst definīcijai "inuītu vai citas pirmiedzīvotāju kopienas", un tāpēc tām būtu atļauts medīt roņus iztikas līdzekļu nodrošināšanai un laist ES tirgū izstrādājumus no roņiem. Šīs dalībvalstis varētu iesniegt pieteikumu, lai viena no to iestādēm oficiāli tiktu atzīta par tādu, kuras uzdevums ir izdot atbilstības dokumentus. Tādā gadījumā būtu piemērojams 6. panta 1. punkta b) un c) apakšpunkts, kā arī būtu vajadzīga atbilstības dokumenta ceturtā kopija, kas būtu jāiesniedz kompetentajai iestādei saskaņā ar 6. panta 1. punkta c) apakšpunktu.

b) Izņēmums attiecībā uz inuītu vai citām pirmiedzīvotāju kopienām

Dānija bija vienīgā dalībvalsts, kas informēja, ka tās tirgū tiek laisti no roņiem iegūti izstrādājumi, balstoties uz nosacījumiem, kuri noteikti grozītās pamatregulas 3. panta 1. punktā paredzētajā izņēmumā attiecībā uz inuītu vai citām pirmiedzīvotāju kopienām. Pārskata periodā Dānijas muitas dienests reģistrēja no roņiem iegūtu izstrādājumu importu no Grenlandes ar kopējo vērtību 2 626 128 DKK un kopējo apjomu 10 502 kg.

Neviena no dalībvalstīm nesaņēma muitas iestāžu vai citu izpildes panākšanas iestāžu pieprasījumus saistībā ar to, lai pieņemtu lēmumu par pasākumiem, kuri būtu jāveic, ja rastos šaubas par atbilstības dokumenta autentiskumu vai pareizību, vai lai saņemtu papildu norādījumus. Nevienai no dalībvalstīm nenācās atteikt laist savā tirgū no roņiem iegūtus izstrādājumus, uz kuriem attiecas izņēmums, ko piemēro inuītu vai citām pirmiedzīvotāju kopienām. Tikai Portugāle vienreiz pieprasīja atbilstības dokumenta (uz kuru attiecas īstenošanas regulas 4. pants) tulkojumu valsts valodā. Horvātijā valsts tiesību aktos ir noteikts, ka atbilstības dokumentiem ir jābūt tulkotiem valsts valodā.

c) Izstrādājumi ceļotāju vai viņu ģimeņu personiskām vajadzībām

Par gadījumiem, kad muitas iestādes informēja kompetento iestādi par problēmu saistībā ar ceļotāju vai viņu ģimeņu personiskām vajadzībām paredzētu no roņiem iegūtu izstrādājumu

[10] https://ec.europa.eu/environment/biodiversity/animal_welfare/seals/seal_hunting.htm.
[11] https://ec.europa.eu/environment/biodiversity/animal_welfare/seals/pdf/comp_authorities.pdf.

importu, kas paredzēts grozītās pamatregulas 3. panta 2. punktā, ziņoja četras dalībvalstis (Čehija, Vācija, Polija un Spānija).

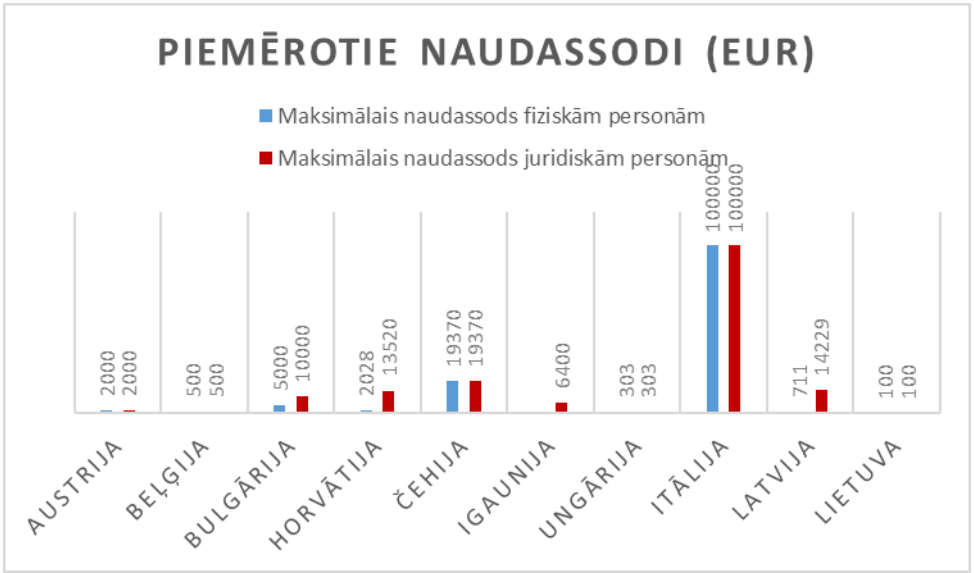
d) Laišana tirgū, pamatojoties uz citiem nosacījumiem

Izstrādājumus no roņiem laist ES tirgū, pamatojoties uz citiem nosacījumiem, kas nav abi iepriekš minētie izņēmumi, nav atļauts. Paziņojumu par pieprasījumu laist tirgū izstrādājumus no roņiem, pamatojoties uz izņēmumu attiecībā uz inuītu vai citām pirmiedzīvotāju kopienām vai izņēmumu attiecībā uz ceļotāju vai viņu ģimeņu personiskām vajadzībām, saņēma tikai Igaunija un Portugāle. Igaunijā kāds kurpju ražotājs importēja miecētas roņādas (1700 gabali 2016. gadā, 1988 gabali 2017. gadā un 2418 gabali 2018. gadā) saskaņā ar režīmu "ievešana pārstrādei", un pēc tam apstrādātās preces tika reeksportētas. Portugāle pieteikumu uz izstrādājumu no roņiem importu tirdzniecības nolūkā noraidīja.

e) Sankcijas

Saskaņā ar pamatregulas 6. pantu dalībvalstīm ir jāpieņem noteikumi par iedarbīgām, samērīgām un atturošām sankcijām, kas piemērojamas par regulas noteikumu pārkāpumiem, un ir jānodrošina šo noteikumu īstenošana.

Noteikumus par sankcijām, kas piemērojamas par pamatregulas noteikumu pārkāpumiem, ir ieviesušas visas dalībvalstis, izņemot Somiju. Somija pašlaik relevantajos tiesību aktos izdara grozījumus, lai iestrādātu šādus noteikumus. Sankciju loks ir visai plašs: sākot no naudassoda, preču konfiskācijas un iznīcināšanas (visās dalībvalstīs, izņemot Somiju) līdz pat brīvības atņemšanai (tikai dažās dalībvalstīs). Naudassoda summa parasti ir atkarīga no tā, vai pārkāpumu ir izdarījusi fiziska vai juridiska persona. Tālāk dotajā tabulā ir norādīta maksimālā naudassoda summa (EUR) dalībvalstīs, kas sniedza šo informāciju savā valsts ziņojumā. Tabula nav izsmeļoša, tomēr tā atklāj, ka dažādās dalībvalstīs naudassods būtiski atšķiras.

Neviena no dalībvalstīm, kas iesniedza ziņojumu, pārskata periodā šādas sankcijas nebija piemērojusi, un muitas iestādes nevienā no šīm dalībvalstīm nebija konfiscējušas izstrādājumus no roņiem saistībā ar neatbilstību minētajai regulai.

f) Datu apstrāde

Elektronisku sistēmu atbilstības dokumentos norādīto datu apmaiņai un reģistrēšanai saskaņā ar īstenošanas regulas 7. pantu izmanto tikai Horvātija, Nīderlande, Portugāle, Somija un

Spānija. Nevienai no dalībvalstīm nebija nekas ziņojams par personas datu aizsardzību saistībā ar to atbilstības dokumentu apstrādi, uz kuriem attiecas īstenošanas regulas 8. pants.

g) Informācija, ko sniedz ar kvadrātkoda marķējumu

Lai nodrošinātu, ka tiek pienācīgi piemērots izņēmums attiecībā uz inuītu vai citām pirmiedzīvotāju kopienām, un uzlabotu informāciju par ES roņu izstrādājumu režīmu, atzītās iestādes, kas minētas grozītās regulas 3. panta 4. punktā, var uz tiem izstrādājumiem no roņiem, kurus tās sertificē, izvietot kvadrātkodu. Šis kvadrātkods aizved uz *EUROPA* tīmekļa vietni[12], kurā sniegta attiecīga informācija par roņu izstrādājumu režīmu.

Par šāda kvadrātkoda esību ir informētas tikai deviņas dalībvalstis (Dānija, Igaunija, Itālija, Īrija, Latvija, Polija, Portugāle, Slovēnija un Somija), un neviena no dalībvalstīm nav saņēmusi muitas iestāžu vai citu izpildes iestāžu pieprasījumu pēc norādījumiem saistībā ar šādu kvadrātkodu.

h) Roņu medības

Pārskata periodā roņu medības notika Dānijas, Igaunijas, Somijas un Zviedrijas teritorijā.

Savā ziņojumā šīs četras dalībvalstis īsi aprakstīja šo medību mērķi, apstākļus, kādos tās norisinājās, izmantoto nogalināšanas metodi un to, kā pienācīgi tika ņemta vērā dzīvnieku labturība, kā arī šo medību ietekmi uz roņu populāciju, ekosistēmām un cilvēku darbībām. Tālāk tekstā ir atspoguļoti viedokļi, kas pausti minētajos četros valstu ziņojumos.

Dānijā roņus nedrīkst brīvi medīt, bet var pieprasīt atkāpi šaušanai uz roņiem 100 metru rādiusā no zvejas rīkiem, lai nepieļautu šādu rīku sabojāšanu; atkāpe attiecas tikai un vienīgi uz laiku ārpus vairošanās un spalvu mešanas perioda. Kopš 2018. gada atkāpes piešķirtas arī šaušanai uz roņiem straumēs, ja tam ir pozitīva ietekme uz vaislas zivju daudzumu apdraudētās zivju populācijās. Lai saņemtu šaušanai vajadzīgo atkāpi, jāizmanto apstiprināta kalibra šaujamierocis, kurš izturējis īpašu šaujamieroču testu, un jābūt Dānijā izdotai medību licencei. Bornholmā pelēkos roņus drīkst šaut visu gadu, jo šajā teritorijā nav vairošanās vietu, taču medniekiem ir jāapgūst specifisks roņu medīšanas kurss. Dānijā roņu populācijas uzrauga ar ikgadējo skaitīšanu. Šķiet, ka nelielajam pārskata periodā nomedīto roņu skaitam (78 plankumainie roņi un 1 pelēkais ronis) nav bijusi ietekme uz roņu populācijas lielumu, roņu uzvedību kopumā, jūras ekosistēmu un roņu vērošanas iespējām.

Igaunijā roņus drīkst medīt, lai nodrošinātu jūras resursu ilgtspējīgu pārvaldību un Igaunijas mazajās salās dzīvojošo vietējo kopienu mednieku un ģimeņu iztikas līdzekļus nolūkā saglabāt viņu kultūras mantojumu un tradīcijas. Roņu medības tiek stingri reglamentētas saskaņā ar medību noteikumiem, un tiek pilnībā ievērota dzīvnieku labturība. Medības drīkst norisināties tikai noteiktās medību zonās medību sezonā (no 15. aprīļa līdz 31. decembrim), un medniekam ir jābūt nokārtojušam šaušanas pārbaudījumu. Ir noteiktas īpašas prasības attiecībā uz izmantotā ieroča un munīcijas veidu, un ir aizliegts medīt no peldlīdzekļiem ar motoru. Gada medību kvota ir 1 % no roņu populācijas, un ietekme uz roņu populāciju un ekosistēmām ir neliela. 2015. gadā medību kvota bija 53 roņi, bet nomedīti tika 10 roņi, 2016. gadā šie skaitļi bija attiecīgi 42 un 10, 2017. gadā — 45 un 9, bet 2018. gadā — 37 un 19. Tā kā pelēko roņu populācija gadu gaitā ir palielinājusies, kopš 2015. gada Igaunijā ir atkal atļautas to medības, tādējādi atdzīvinot senu tradīciju. Igaunija ziņoja, ka šīs maza

[12] https://ec.europa.eu/environment/biodiversity/animal_welfare/seals/eu_seal_regime.htm.

mēroga medības ir vajadzīgas, lai mazinātu kaitējumu zvejniecībai, taču medības nav atļautas zonās, kur pelēkais ronis ir aizsargāts.

Somijā roņu medības regulē valsts un relevantie ES tiesību akti un ir noteiktas ilgtspējīgas medību kvotas, laikā ierobežota medību sezona un specifiski tehniskie raksturlielumi, kas attiecas uz ieročiem un munīciju. Licencētas roņu medības notiek gan uz salas, gan klinšu saliņām ar mērķi ilgtspējīgi pārvaldīt jūras resursus, kā arī novērst kaitējumu komerciālajām zvejniecībām. Pēdējos gados medības uz ledus bija iespējamas tikai Baltijas jūras ziemeļu daļā. Daudziem medniekiem ir modernas šautenes, kas paredzētas īpaši roņu medīšanai, un, lai saņemtu atļauju medīt, vispirms ir jāapgūst medību ētikas kurss un jānokārto pārbaudījums. Vairākus gadus arī Somijas Savvaļas dzīvnieku aģentūra ir apmācījusi piekrastes zonu medniekus, kā pielietot nāvējošu nogalināšanas metodi. Maksimālo skaitu, cik daudz pelēko roņu un pogaino roņu drīkst nomedīt, lai tiktu ievērotas ilgtspējas prasības, balstoties uz Dabas resursu institūta apkopotajiem labākajiem zinātniskajiem datiem, nosaka Lauksaimniecības un mežsaimniecības ministrija. Īpatņus no vājām roņu populācijām (piem., pogaino roņu populācija Somijas līcī) medīt ir aizliegts. Tā kā ir tikai daži simti roņu mednieku, jo medības ir dārgs pasākums un medībām piemēroto dienu skaits ir ierobežots, katru gadu tiek nošauti tikai daži simti roņu. Aplēstais ikgadējais roņu populācijas pieaugums ir lielāks par nomedīto roņu skaitu. Roņi barojas oportūnistiski. Somijā un Zviedrijā ir iegūti pierādījumi, ka roņi ēd zivis no zvejas rīkiem, ja vien tie nav aizsargāti pret roņiem. Realitātē, lai uzturētu neskartu komerciālo zveju, pret roņiem var (daļēji) aizsargāt tikai krātiņveida lamatas jeb t. s. *fykes* (gareni, maisveidīgi zvejas tīkli, kuru atveri balsta stīpas) vai līdzīgus zvejas rīkus. Pētījumi liecina, ka roņi no rīkiem izņem daudz zivju, neatstājot nekādas pēdas, tāpēc ir grūti skaitliski noteikt, kā roņi ietekmē zivju populācijas. Roņi dienā apēd 3–5 kilogramus zivju, un tas var apdraudēt zivju sugas vai populācijas, ko aizsargā ES vai valstu tiesību akti. Roņu barošanās dēļ pēdējās desmitgadēs ārējā arhipelāgā atpūtas zveja un komerciālā zveja ar žaunu tīkliem ir samazinājusies par 30–40 %, un noteiktās zonās tā ir pat pilnībā pārtraukta. Roņu medības veic galvenokārt jūras zonās ārējā arhipelāgā, kur mijiedarbība ar citām cilvēku darbībām ir nebūtiska. Somijas ziņojumā ir uzsvērts, ka no roņiem iegūtu izstrādājumu tirdzniecības aizliegums samazina iespējas attīstīt ar roņiem saistītas ilgtspējīgas darbības, piemēram, tūrismu. Pozitīvā ietekme no medībām zvejas rīku tuvumā ir tikai īslaicīga, jo dažās dienās vai pat stundās uzrodas jauni roņi. Kopumā roņu medības nevar uzskatīt par vienīgo veidu, kā mazināt roņu radītās problēmas.

Zviedrijā roņu medības stingri regulē Zviedrijas Vides aizsardzības aģentūra, un tās ir atļautas zonās, kur augošā roņu populācija nodara būtisku kaitējumu zvejas rīkiem un izēd nozveju. Stingri reglamentēta ir arī medību kvota un izmantojamā munīcija. Zviedrijas Vides aizsardzības aģentūras lēmumos teikts, ka izmantotajai nogalināšanas metodei ir jānodrošina tūlītēja nāves iestāšanās, nepieļaujot nevajadzīgas ciešanas, un ka medīt roņus no laivas drīkst tikai mednieks, kurš ir apguvis mācību kursu Zviedrijas vai Somijas mednieku asociācijā, turklāt medību laikā laiva nedrīkst būt kustībā. Arī Zviedrijas Medību likumā noteikts, ka medības nedrīkst radīt nevajadzīgas ciešanas. Zviedrijā turpinās pētījumi ar mērķi radīt pret roņiem drošu zvejas aprīkojumu. Roņi, kas nomedīti zvejas nozares aizsardzībai (vienīgais atļautais medību veids), veido ļoti nelielu daļu no roņu populācijas. Tāpēc Zviedrija ziņoja, ka ietekme uz roņu populāciju un ekosistēmām ir minimāla.

i) Vispārējs novērtējums

Dalībvalstīm tika lūgts sniegt vispārēju novērtējumu par regulas īstenošanu to teritorijā šādos trīs aspektos: regulas darbība (spēja pildīt tās paredzēto funkciju), iedarbīgums (spēja panākt vēlamo rezultātu) un ietekme (piem., izmaiņas no roņiem iegūtu izstrādājumu tirgū).

Dažas dalībvalstis (Beļģija, Bulgārija, Čehija, Itālija, Īrija, Lietuva un Slovākija) minēja, ka to teritorijā nenotiek tirdzniecība ar izstrādājumiem no roņiem un tādēļ tās nespēj novērtēt regulas darbību, iedarbīgumu un ietekmi. Citas dalībvalstis (Kipra, Nīderlande, Rumānija, Slovēnija un Vācija) nesniedza nekādu novērtējumu, visticamāk, tā paša iemesla dēļ.

Vēl citas dalībvalstis (Apvienotā Karaliste, Austrija, Dānija, Horvātija, Igaunija, Latvija, Polija, Portugāle, Somija, Spānija, Ungārija un Zviedrija) uzskata, ka regula ir piemērota savam mērķim, un šīs valstis līdz šim nav saskārušās ne ar kādām problēmām tās kontekstā. Šo valstu muitas iestādēs ir ieviestas procedūras, ar ko pienācīgi īsteno regulu. Dānija, Igaunija, Somija un Zviedrija iesniedza dažas konkrētas piezīmes, kas ir atspoguļotas tālāk.

Dānija norādīja uz faktu, ka Grenlandē roņu medības ir ļoti svarīgas un ka Dānijas valdība uzskata, ka roņu medīšana Grenlandē ir jāpopularizē kā ilgtspējīga likumīga profesija un ka ir jānostiprina no roņiem iegūtu izstrādājumu eksports no Grenlandes, tostarp uz ES. Tomēr Dānija un Grenlande apgalvoja, ka, lai gan importa aizliegums neattiecas uz izstrādājumiem no roņiem, kas nomedīti medībās, kuras piekopj inuītu vai citas kopienas, minētā aizlieguma rezultātā Grenlandē iegūtu roņādu pārdošanas apjomi ES tirgū ir būtiski samazinājušies. Dānija vēlētos, lai ES labāk informē sabiedrību par Grenlandes tiesībām eksportēt roņādas (ievērojot dažus nosacījumus).

Igaunija uzskata, ka roņi, kas nomedīti jūras resursu ilgtspējīgas pārvaldības nolūkā, būtu jāizmanto pilnvērtīgi un ka būtu jāatļauj maza mēroga tirdzniecība, piemēram, vietējo kopienu amatnieku darinājumu pārdošana, kas kompensētu medību izdevumus un parādītu šo kopienu radošumu un tradīcijas. Igaunijā aizliegums likumīgi pārdot kaut nelielu daudzumu no roņiem iegūtu izstrādājumu dažos apgabalos ietekmē tūrismu, vietējo kopienu attīstību un tradīciju saglabāšanu.

Somija pauda uzskatu, ka regulas ietekme ir pārsniegusi tās plānoto mērķi. Aizliegums ir novedis pie tā, ka piekrastes zveja pašlaik ir sliktā stāvoklī, un ir būtiski samazinājis roņu kā medījamu sugu vērtību. Aizliegums paredz, ka nomedītos roņus drīkst izmantot tikai mednieki, un tas mazina vēlmi medīt roņus zvejas rīku tuvumā, kā arī piespiež zvejniekus samierināties ar to, ka ir jāsadzīvo ar roņiem. Roņu populācija Baltijas jūrā pašlaik pieaug, un gar Somijas krastiem tie ir sastopami visur. Somija ziņoja, ka roņu medībām, ko veic jūras resursu ilgtspējīgas pārvaldības nolūkā, pilnībā ievērojot dzīvnieku labturību un izmantojot visas nomedītā dzīvnieka daļas — tā vietā, lai tās laistu zudumā, — nevajadzētu izraisīt sabiedrības bažas par morāles normām. Roņus var nogalināt ātri, neradot nevajadzīgas ciešanas un izmantojot paņēmienus, kas iznīcina smadzeņu sensorās funkcijas. Somijas ieskatā, ja roņi tiktu atzīti par vērtīgu resursu, atļaujot pienācīgi reglamentētu tirdzniecību ar izstrādājumiem no roņiem, tas vairotu atbildības sajūtu un apņemšanos šos resursus izmantot ilgtspējīgi. No roņiem iegūtu izstrādājumu tirdzniecība nekad nav bijusi liela nozare ar nozīmīgu ekonomisko apgrozījumu. Tomēr piekrastes apgabalos šī tirdzniecība var kalpot par papildu ienākumu avotu un stiprināt kultūras vērtības. 2018. gadā veiktā aptaujā tika konstatēts, ka maza mēroga tirdzniecību ar izstrādājumiem no roņiem pozitīvi vērtē 50 % Somijas iedzīvotāju. Saskaņā ar uzskaiti Baltijas jūrā kopējā pelēko roņu populācija ir aptuveni 40 000–54 000 īpatņu; populācija gadā pieaug par 2300–3000 īpatņiem. Laikā no

2018. gada 1. oktobra līdz 2019. gada 31. jūlijam Baltijas jūrā nomedīti 254 pelēkie roņi. Pogaino roņu populācijā ir vismaz 20 000 īpatņu; tā gadā palielinās par 1000 īpatņiem. Agrāk pelēkie roņi dzīvoja tikai Baltijas jūras ziemeļu apgabalos, taču tagad to aizvien pieaugošā populācija izplešas visā Baltijas jūrā, inficējot austrumu mencu krājumus ar parazītiem un tādējādi palielinot mencu mirstību. Somija uzskata, ka ES būtu nopietni jāapsver iespēja regulā, kas aizliedz tirdzniecību ar izstrādājumiem no roņiem, veikt grozījumus, lai samazinātu šā aizlieguma būtisko negatīvo sociālekonomisko ietekmi uz zvejniecībām un medīšanas kultūru.

Zviedrijas iestādes un nevalstiskās organizācijas par regulas ietekmi iesniedza tālāk izklāstītās piezīmes. Roņu medības vienmēr ir bijušas daļa no Zviedrijas kultūras un vēstures, kā arī veids, kā maza mēroga piekrastes zvejnieki var iegūt papildu ienākumus, pārdodot roņu gaļu, ādu un kaulus, ko izmanto instrumentu, rotaslietu un ieroču izgatavošanai. Aizlieguma dēļ roņus medī mazāks cilvēku skaits, savukārt aizvien pieaugošā roņu populācija pārsniedz drošu bioloģisko līmeni un inficē zivju krājumus ar parazītiem, kā arī konkurē ar zivīm un iznīcina zvejas rīkus. Zviedrijas Vides aizsardzības aģentūra uzsvēra, ka lielas bažas sagādā tas, ka pašreizējā roņu izstrādājumu režīmā paredzētais tirdzniecības aizliegums neļauj izmantot roņus kā resursu un neļauj sekmīgi tikt galā ar aizvien pieaugošo roņu populāciju, kas rada būtisku kaitējumu nozvejai un zvejas rīkiem. Zviedrija ir apņēmusies nodrošināt labvēlīgu pelēkā roņa saglabāšanās stāvokli. Zviedrijas Jūras un ūdens resursu pārvaldības aģentūra uzskata, ka sabiedrība attiecīgi varētu atbalstīt pasākumus, kas vajadzīgi aizvien pieaugošās roņu populācijas pienācīgai pārvaldībai, ja no roņiem iegūtu izstrādājumu tirdzniecība tiktu atkal atļauta iepriekš minēto iemeslu dēļ. Zviedrija uzskata, ka, lai pamatotu kompensāciju, kuru saskaņā ar valsts tiesību aktiem piešķir zvejniekiem par roņu radīto kaitējumu, pelēkais ronis būtu jāuzskata par resursu. Medību tūrisma un tirdzniecības ar izstrādājumiem no roņiem ekonomisko vērtību vajadzētu analizēt, to salīdzinot ar izmaksām, kas rodas, kompensējot roņu radīto kaitējumu. Zviedrijas Lauksaimniecības padome uzskata, ka galvenais princips ir tāds, ka visas sugas, kas dabiski uzturas Zviedrijā, būtu ilgtermiņā un ilgtspējīgi jāpārvalda tā, lai neradītu negatīvu ietekmi uz to saglabāšanās stāvokli. Grozītais ES roņu izstrādājumu režīms paredz, ka jūras resursu ilgtspējīgas pārvaldības nolūkā nomedītos roņus nav atļauts izmantot komerciāli. Tādējādi, lai gan roņi Baltijas jūrā tiek medīti likumīgi, medījumus drīkst izmantot tikai mednieku pašu mājsaimniecībās vai arī tie tiek izmesti atkritumu poligonos, ko varētu uzskatīt par neilgtspējīgu rīcību gan no vides, gan no ētikas perspektīvas. Tādēļ Zviedrija norāda, ka būtu jāatļauj maza mēroga tirdzniecība ar izstrādājumiem no roņiem. Nacionālā tirdzniecības padome atgādināja, ka Zviedrija iepriekšējās sarunās bija lūgusi tai piešķirt atbrīvojumu no aizlieguma tirgoties ar izstrādājumiem no roņiem. Zviedrijas zvejnieku asociācijas norāda, ka roņi rada arvien lielāku kaitējumu maza mēroga piekrastes zvejniecības nozarei un ka šo asociāciju dalībnieki turpinās medīt roņus Baltijas jūras resursu pārvaldības nolūkā. Asociācijas pauž nožēlu, ka šāds vērtīgs resurss tiek izmests atkritumos, jo lielākā daļa medījuma nonāk atkritumu poligonos un medniekiem ir pat jāmaksā, lai atbrīvotos no sava medījuma. Mednieku asociācija norāda, ka roņu medības ir kultūras mantojuma daļa un veids, kā aizsargāt zivju krājumu bioloģisko daudzveidību. Pašlaik piekoptās aizsardzības medības regulē stingri noteikumi, taču galvenā problēma ir tā, ka tirdzniecības aizlieguma dēļ likumīgi nomedītos roņus nedrīkst izmantot vai pārdot. Zviedrijas Mednieku asociācija norāda, ka, lai varētu veikt aizsardzības medības, ir vajadzīgi būtiski ieguldījumi zināšanās un aprīkojumā, un tāpēc šādas medības ir kļuvušas par nozari, kurā darbojas nedaudzi specializējušies eksperti, kuru ieinteresētība medīt samazinās tad, kad ir nodrošinātas viņu personīgās vajadzības pēc roņu gaļas un ādas.

4. Atzīto iestāžu ziņojumi

Saskaņā ar grozītās pamatregulas 3. panta 1.a punktu no roņiem iegūtiem izstrādājumiem, kurus var laist ES tirgū saskaņā ar inuītiem un citām pirmiedzīvotāju kopienām piešķirto izņēmumu, ir jāpievieno atbilstības dokuments, ko izdevusi iestāde, kuru šim nolūkam atzinusi Eiropas Komisija saskaņā ar Komisijas Īstenošanas regulas (ES) 2015/1850 (īstenošanas regula) 3. pantu.

Līdz šim Eiropas Komisija ir atzinusi šādas trīs iestādes:

- Grenlandes Zivsaimniecības, medniecības un lauksaimniecības departaments[13];
- Nunavutas valdības Vides departaments (Kanāda)[14];
- Kanādas Ziemeļrietumu teritoriju valdība[15].

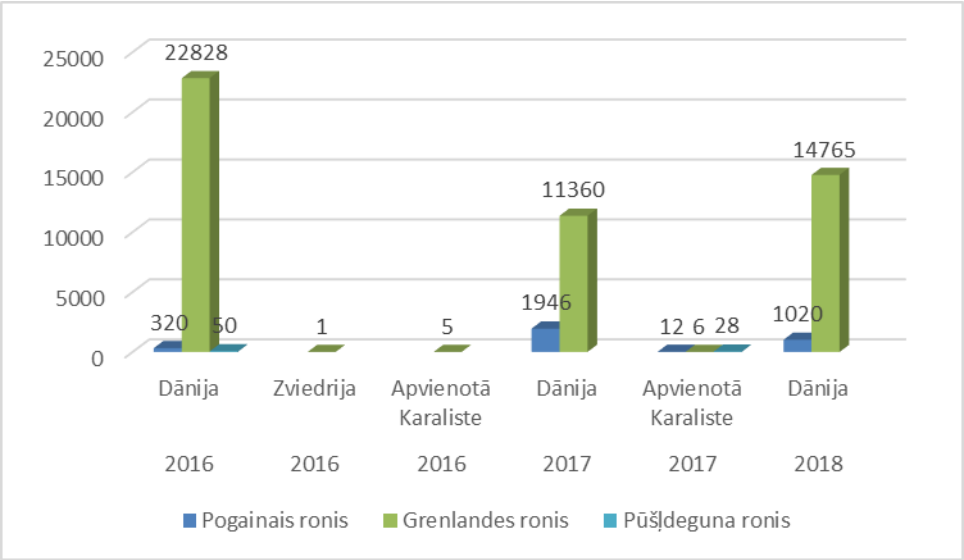
Šā ziņojuma sagatavošanas vajadzībām atzītajām iestādēm tika dots laiks līdz 2019. gada 30. jūnijam atbilžu sniegšanai uz tiešsaistes anketas jautājumiem. Grenlandei un Nunavutai pārskata periods bija no 2015. gada 26. oktobra līdz 2018. gada 31. decembrim; Kanādas Ziemeļrietumu teritorijām — no 2017. gada 14. februāra līdz 2018. gada 31. decembrim.

a) Atbilstības dokumenti

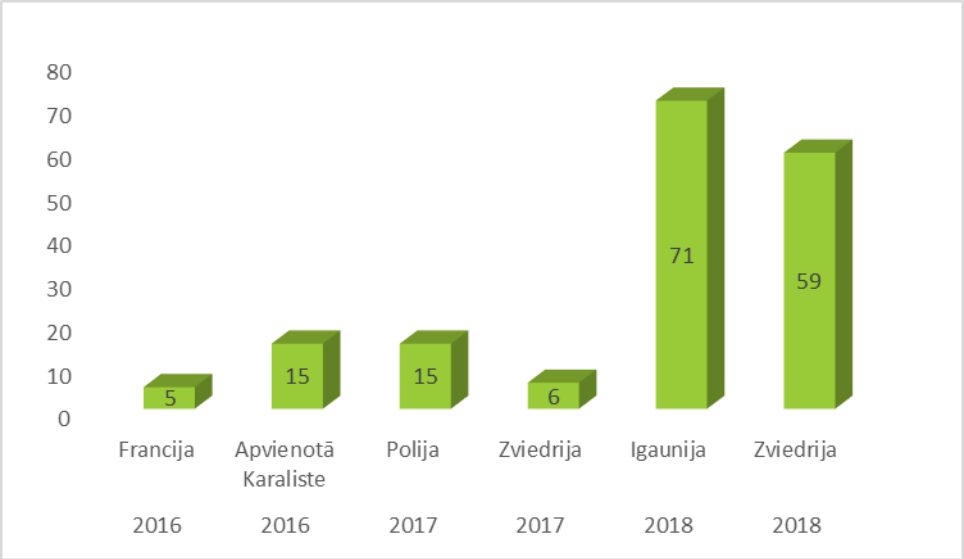
Grenlandes un Nunavutas atzītās iestādes pārskata periodā izdeva ievērojamu skaitu atbilstības dokumentu, kurus pēc tam pievienoja šajās teritorijās iegūtajiem izstrādājumiem no roņiem, lai šos izstrādājumus varētu laist ES tirgū. Šie izstrādājumi no roņiem bija apdarinātas/miecētas roņu kažokādas vai ādas, izstrādājumi, kas izgatavoti no komerciāli miecētas roņu kažokādas, kā arī aksesuāri, kas izgatavoti, izmantojot roņu kažokādu, piemēram, galvas saites, cepures, čības, matu sprādzes vai maki.

Grenlandes Zivsaimniecības, medniecības un lauksaimniecības departaments atbilstības dokumentus izdeva pievienošanai izstrādājumiem, kas iegūti no pogainajiem, Grenlandes un pūšļdeguna roņiem un kas tika laisti ES tirgū Dānijā, Zviedrijā un Apvienotajā Karalistē. Tālāk dotajā tabulā ir atspoguļots to no roņiem iegūto izstrādājumu vienību skaits, kuri iegūti no konkrētas roņu sugas un kurus pārskata perioda trijos gados importēja šīs trīs ES dalībvalstis.

[13] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?qid=1571662742841&uri=CELEX:32015D1027(02).
[14] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?qid=1571662612122&uri=CELEX:32015D1027(01).
[15] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?uri=CELEX:32017D0265.

Nunavutas valdības Vides departaments (Kanāda) atbilstības dokumentus izdeva pievienošanai izstrādājumiem, kas iegūti tikai no pogainajiem roņiem un kas tika laisti ES tirgū Francijā, Apvienotajā Karalistē, Polijā, Zviedrijā un Igaunijā. Tālāk dotajā tabulā ir atspoguļots to no pogainajiem roņiem iegūto izstrādājumu vienību skaits, kurus pārskata perioda trijos gados importēja šīs ES dalībvalstis.

Tabulā nav parādīts, ka arī Igaunija 2018. gadā importēja vienu izstrādājumu no Grenlandes roņiem. Tā kā Norvēģija šajā ziņojumā aplūkota netiek, tikai informācijai jānorāda, ka Nunavutas valdības Vides departaments atbilstības dokumentus izdeva pievienošanai 377 izstrādājumiem no pogainajiem roņiem un 23 izstrādājumiem no Grenlandes roņiem, kas 2018. gadā tika laisti Norvēģijas tirgū.

Kanādas ziemeļrietumu teritoriju valdība divu gadu pārskata periodā nav izsniegusi nevienu atbilstības dokumentu, jo neapstrādātu roņa kažokādu pārdošana izsolēs ir notikusi tikai Kanādas iekšzemes tirgū, kurā nav nepieciešama izcelsmes verifikācija. Šī atzītā iestāde norādīja, ka ES tirgus/pieprasījuma nepietiekamībai par iemeslu ir ES roņu izstrādājumu aizliegums.

Visas trīs atzītās iestādes ziņoja par dažām problēmām saistībā ar atbilstības dokumentiem.

Grenlandes atzītā iestāde informēja, ka miecētu roņu ādu iepakojumu no *Great Greenland Furhouse* / *Kopenhagen Fur* muitošana uz robežas ievešanai Apvienotajā Karalistē aizņēma nesamērīgi ilgu laiku. Tādējādi daži klienti vairs nevēlas pirkt roņādas, jo tiem nav garantijas, ka preces tiks saņemtas ātri.

Nunavutas atzītā iestāde konstatēja vairākas problēmas saistībā ar atbilstības dokumentiem un vērsās pie ES, jautājot, vai būtu pieņemami:

- izdot vienu sertifikātu vairākām kažokādām, jo pašlaik Nunavutas atzītās iestādes sistēma ir paredzēta tam, lai izdotu sertifikātus tikai atsevišķām kažokādām. Pēc šīs problēmas atrisināšanas Nunavuta vēlētos sertifikātu izdošanu pilnībā automatizēt;

- izdot sertifikātu Nunavutas amatniekiem, kuri apliecina, ka savā darbā izmanto tikai tādas roņu kažokādas, kuras ieguvuši inuītu mednieki. Vienu izstrādājumu no roņiem patiešām var izgatavot no vairākām kažokādām, un vienu kažokādu var pārstrādāt vairākos izstrādājumos no roņiem. Daži amatnieki iepērk kažokādas no citām atzītām iestādēm un galīgajos izstrādājumos kombinē tās ar Nunavutas kažokādām. Nunavutas valdība apņemtos uzraudzīt šīs personas un pieprasīt kādu izsekojamu elementu, lai nodrošinātu atbilstību;

- obligāti nenorādīt tās ES dalībvalsts nosaukumu, kurā izstrādājums tiks laists tirgū. Dažreiz izstrādājums var tikt ievests ES, izvests no tās un tad atkal ievests atpakaļ. Citreiz to var apstrādāt konkrētajā dalībvalstī, bet atzītā iestāde nezina, kur galīgais izstrādājums tiks laists tirgū. Pašreizējais sertifikāta formāts paredz, ka atzītajai iestādei ir jānorāda dalībvalsts nosaukums un pie ievešanas ES šis ieraksts būtu jānomaina uz vispārēju ierakstu;

- fiziska sertifikāta vietā apsvērt citus veidus, kā apliecināt izcelsmi no inuītu kopienām, piemēram, ar zīmogu, kas uztetovēts tikai uz tādām kažokādām, kuras ir izsekotas un kuras ir apliecinājusi Nunavutas valdība, vai ar birkām ar kvadrātkodu un reljefa zīmogu, kuru uzlikusi Nunavutas valdība un kuru ir gandrīz neiespējami atkārtot.

Nunavutas atzītā iestāde arī vēlētos zināt, kā rīkoties, ja persona iebrauc ES ar izstrādājumiem no roņu kažokādām, kas paredzēti gan pārdošanai, gan personīgai lietošanai.

Ziemeļrietumu teritorijas atzītajai iestādei galveno problēmu rada tas, ka tās pašreizējā sistēmā var verificēt tikai ar roku rakstītus sertifikātus veselām roņu kažokādām (neapstrādātām vai apstrādātām). Ar to nav iespējams verificēt atsevišķus izstrādājumus, kas izgatavoti no vienas vai vairākām roņu kažokādām, tādēļ sertifikāti katrai vienībai ir jāsagatavo manuāli. Lai ieviestu atbilstības dokumentu, sistēmā ir jāizdara izmaiņas, un tam ir vajadzīgs finansējums. Visi roņi, ko nomedījuši inuīti/inuvialuīti Nunavutā un Ziemeļrietumu teritorijās, būtu jāuzskata par atbilstīgiem, un no tiem iegūtās kažokādas būtu jāsertificē automātiski. Informācija par atbilstības nodrošināšanas mehānismiem tiek plaši sniegta apliecinājuma iestādes procesā. Pastāv sankcijas par neatbilstību, bet līdz šim nav bijis vajadzības tās piemērot. Ziemeļrietumu teritoriju atzītā iestāde pauž nožēlu par to, ka ES nav apņēmusies sniegt finansiālu vai tehnisku atbalstu, lai izņēmumu ieviestu praksē, un mudina ES nodrošināt mērķorientētu projekta finansējumu izglītības un informēšanas jomā, kas ļautu patērētājus un Eiropas iedzīvotājus informēt par inuītu/inuvialuītu veikto saimniecisko darbību.

Atzītajām iestādēm tika lūgts aprakstīt, kā tās ir uzraudzījušas atbilstību grozītās pamatregulas 3. panta 1. punktam, saskaņā ar kuru izstrādājumus no roņiem drīkst laist tirgū tikai tad, ja tie iegūti medībās, kuras tradicionāli veic inuītu vai citas pirmiedzīvotāju kopienas, lai papildinātu savu iztiku, un kurās pienācīgi ņemta vērā dzīvnieku labturība.

Grenlandes Zivsaimniecības, medniecības un lauksaimniecības departaments norādīja Komisijai uz joprojām derīgo informāciju, kas tika sniegta iepriekš saistībā ar tā atzīšanu par atbilstības novērtēšanas iestādi.

Nunavuta apliecina, ka inuīti Nunavutā vienmēr ir tradicionāli un vēsturiski medījuši roņus un ka visas roņu medības Nunavutā notiek ar mērķi nodrošināt iztiku. Inuītiem šajā teritorijā netiek izdotas komerciālas licences. Nunavutas Likumā par savvaļas dzīvniekiem ir noteikta humāna attieksme pret medītajiem roņiem, un šā likuma ievērošanu nodrošina dabas aizsardzības inspektori. Roņādas tiek izsekotas ar kažokādu izsekošanas sistēmu. Nunavutas valdības Vides departaments ir izdevis sertifikātus visām sertificējamajām roņu kažokādām un izstrādājumiem, kuri atbilst pirmiedzīvotāju kopienu izņēmuma nosacījumiem. Inuītu un Nunavutas valdības rīcību saistībā ar apstiprināšanu nosaka trīs galvenie principi: 1) ilgtspējīga ieguve, aizsargājot resursus pret pārmērīgu ieguvi un pārvaldot tos, lai saglabātu roņu vietu pasaules ekosistēmā; 2) pilnīga izmantošana, proti, gaļa pārtikai, kažokādas apģērbam un eļļa — bagātīgs omega-3 skābju avots; un 3) humāna ieguve, proti, pret roņiem ir jāizturas ar cieņu un ir jāmedī tikai tik daudz dzīvnieku, cik ir nepieciešams, kā arī to nogalināšanai ir jābūt precīzai un ātrai.

Ziemeļrietumu teritorijās Ziemeļrietumu teritoriju valdība un Inuvialuītu reģionālā korporācija ir vienīgie ziemeļu kultūru/kopienu tiesīgie pārstāvji. Vēl ir vajadzīgs pētījums par šo nozari un tās potenciālu.

Neviena no atzītajām iestādēm nav saskārusies ar neatbilstības gadījumiem. Nunavutā nelielā roņu izstrādājumu izgatavošanā iesaistītā amatnieku grupa stingri ievēro noteikumus, lai piekļūtu ES tirgum. Nunavutas atzītā iestāde savā teritorijā un svarīgākajām grupām ārpus Nunavutas ir izplatījusi izglītojošus materiālus, kuros paskaidrots sertifikācijas process, kā arī norādīta iestādes kontaktinformācija.

Visas trīs atzītās iestādes reizi gadā tiek revidētas. Grenlandē ES roņu izstrādājumu režīma sertifikācijas process ir tikai viens no jautājumiem, kam revīzijā pievērsta uzmanība. Nunavutā var veikt padziļinātākas revīzijas, ja rodas konkrētas problēmas.

Visas trīs atzītās iestādes regulāri sagatavo darbības pārskatus. Grenlandē tas tiek darīts reizi gadā. Nunavutā ministram tiek iesniegti ceturkšņa ziņojumi par visu to programmu, projektu, darbību un iniciatīvu statusu, kas ir saistītas ar roņu kažokādu izmantošanu. Ziemeļrietumu teritorijās ministram tiek iesniegti regulāri ziņojumi par iniciatīvām saistībā ar kažokādu nozari, tādējādi aptverot arī izstrādājumus no roņiem, izejmateriālu gada pārdošanas apjomus un atbalstu tradicionālajai ekonomikai. Atzītajām iestādēm netika lūgts sniegt informāciju par šo darbības pārskatu saturu.

b) Datu apstrāde

Visas trīs atzītās iestādes atbilstības dokumentos ietverto datu apmaiņai un reģistrēšanai izmanto elektroniskas sistēmas. Nunavuta informācijai par kažokādu izcelsmi un roņu kažokādu sertifikātu izdošanai izmanto kažokādu izsekošanas sistēmu.

Neviena no atzītajām iestādēm atbilstības dokumentu izskatīšanas nav saskārusies ar problēmām saistībā ar personas datu aizsardzību. Nunavutā kažokādu izsekošanas sistēma daļēji ir finanšu sistēma, tāpēc tās saturs ir konfidenciāls.

c) Informācija ar kvadrātkoda marķējumu

Pēc Grenlandes pieprasījuma Komisija piekrita tam, ka uz izstrādājumiem no roņiem drīkst izvietot kvadrātkoda marķējumu, lai labāk informētu patērētājus par izņēmumu attiecībā uz inuītiem un par tā likumīgumu. No roņiem izgatavotiem izstrādājumiem, kam ir šis kvadrātkods un kam ir pievienots atzītās iestādes izdots atbilstības dokuments, laišana ES tirgū ir atvieglota. Šis kvadrātkods aizved uz tīmekļa vietni, kurā sniegta informācija par ES roņu izstrādājumu režīmu.

Kvadrātkodu izmanto Grenlande un Nunavuta. Nunavutā to izvieto uz roņu kažokādām un arī uz izstrādājumu birkām, ko izmanto amatnieki. Ziemeļrietumu teritorijas kvadrātkodu vēl neizmanto, jo tas būtu jāsasaista ar esošajiem marķējumiem vai izstrādājuma zīmola veidošanu un būtu jāmaina reģistrētās preču zīmes, lai varētu izmantot kvadrātkodu.

d) Vispārējais novērtējums

Atzītās iestādes novērtēja to, kā inuītu un citām pirmiedzīvotāju kopienām piemērojamais izņēmums darbojas to teritorijā.

Grenlandes Zivsaimniecības, medniecības un lauksaimniecības departaments norādīja, ka tas apzinās, ka ES vēlas ievērot un veicināt pirmiedzīvotāju tautu tiesības, tostarp tiesības brīvi īstenot saimniecisko darbību. Tomēr departaments secinājis, ka praksē ES roņu izstrādājumu režīms inuītu un citas pirmiedzīvotāju kopienas ietekmē negatīvi. Departaments uzskata, ka ir jāvairo Eiropas iedzīvotāju izpratne un informētība par tādu izstrādājumu tirdzniecības likumīgumu, kas izgatavoti no inuītu vai citu pirmiedzīvotāju kopienu nomedītiem roņiem, tādējādi atjaunojot patērētāju uzticēšanos no Grenlandes nākušiem roņu izstrādājumiem.

Nunavutas valdības ieskatā inuītiem un citām pirmiedzīvotāju kopienām piemērojamais izņēmums darbojas pienācīgi. Tomēr vajadzētu vienoties ar ES, kā atrisināt dažus praktiskus jautājumus saistībā ar sertifikātu izdošanu. Nunavuta vēlētos, lai sertifikātu, kas izdots kādai konkrētai kažokādai, būtu atļauts izmantot visiem no šīs kažokādas izgatavotajiem izstrādājumiem. Tāpat būtu labi, ja varētu vienkāršot pašu sertifikātu, proti, ražotājam nebūtu jāsniedz tik daudz informācijas (piem., jānorāda valsts, kurā izstrādājumu laidīs tirgū); varbūt pat sertifikāts varētu būt maza birka ar kvadrātkodu. Ja tiktu atrisinātas iepriekš minētās problēmas, izņēmums varētu būt iedarbīgs līdzeklis, kas inuītu ražotājiem no Nunavutas ļautu piekļūt ES tirgum. Ar sertifikācijas prasībām inuītu ražotājiem un ES pircējiem ir uzlikts nevajadzīgs slogs, kas vājina stimulu iesaistīties tirdzniecībā. Nunavuta labprāt no ES saņemtu atbalstu, kas vajadzīgs, lai īstenotu informēšanas pasākumus ES ražotājiem, muzejiem un mazumtirgotājiem par konkrētā izņēmuma esību un darbību. Nunavuta vēlas atbalstīt ES un kopīgi gādāt, lai ar pieņemtajiem tiesību aktiem tiktu garantētas pirmiedzīvotāju tiesības un panākta uztursuverenitāte un nabadzības mazināšanās un tiktu atrisinātas šajā kontekstā radušās problēmas.

Ziemeļrietumu teritoriju valdība uzskata, ka tiešais ieguvums no izņēmuma noteikšanas ir bijis visai neliels. Atbilstības izmaksas būtu augstākas par roņu izstrādājumu vērtību, kurus saskaņā ar ES regulā paredzēto sistēmu plānots uzraudzīt un sertificēt, tāpēc šīs izmaksas netieši nāktos segt pašiem inuvialuītiem/inuītiem. Inuītiem piemērojamā izņēmuma ietekme

būtiski uzlabotos, ja ES piekristu, ka visi roņi, ko Ziemeļrietumu teritorijās nomedījuši inuvialuīti, ir uzskatāmi par atbilstīgiem un tāpēc ir automātiski sertificēti. Apspriežoties ar ES, varētu izstrādāt sistēmu, kas ļautu identificēt kažokādas un izdot izstrādājumu birkas. Pretējā gadījumā vajadzīgs ārējs finansējums, lai izveidotu un uzturētu sistēmu, kas atbilst ES regulas prasībām un kas ļautu inuītiem reāli piekļūt ES tirgum. No roņiem iegūto izstrādājumu un izejmateriālu iekšzemes un vietējais tirgus joprojām ir veselīgs; taču eksporta tirgus praktiski neeksistē. Iztikas līdzekļu ieguves līmenis gadu gaitā saglabājies samērā nemainīgs, taču kopš 2000. gada vērojams būtisks kritumu, kas atbilst pieprasījuma samazinājumam un faktiski pārdotajiem apjomiem. 2009. gadā Ziemeļrietumu teritoriju valdība izveidoja programmu ar mērķi mazināt ES roņu izstrādājumu aizlieguma ietekmi un stabilizēt cenas, tādējādi atbalstot tradicionālo ekonomiku. Pēdējos 10 gados ārpus Kanādas pārdoti tikai 16 % neapstrādāto kažokādu, un tas nozīmē iespējamu ienākumu zudumu 140 000 Kanādas dolāru apmērā.

Atzītās iestādes novērtēja, kā Roņu izstrādājumu tirdzniecības regula ietekmējusi inuītu un citu pirmiedzīvotāju kopienu sociālekonomisko attīstību to teritorijās.

Grenlandē roņu medīšanai un no tiem izgatavoto izstrādājumu tirdzniecībai ir būtiska sociālekonomiska un kultūras nozīme inuītu kopienām. ES roņu izstrādājumu režīma ieviešana roņu medīšanu ir ļoti ietekmējusi, jo īpaši attālās un izolētās vietās Grenlandes ziemeļos un austrumos. Salīdzinot ar 2005.–2008. gada periodu (laiks pirms ES roņu izstrādājumu režīma pieņemšanas), 2014.–2017. gada periodā Grenlandē nomedīto roņu skaits ir samazinājies par 35 %. To roņādu skaits, kas pārdotas *Great Greenland A/S* miecētavai, 2015.–2018. gadā samazinājās par 66 %, savukārt tajā pašā periodā starptautiskajā tirgū pārdoto roņādu skaits samazinājās par 54 % (lielākais samazinājums (92 %) bija vērojams 2010. gadā), bet iekšzemes tirgū — par 38 %. Taču to roņādu skaits, kas paturētas personīgai lietošanai, 2005.–2008. gadā un 2014.–2017. gadā saglabājās nemainīgs. Zivsaimniecības, medniecības un lauksaimniecības ministrija apšauba roņu izstrādājumu režīma pamatotību un norāda, ka ilgtspējīgas roņu medības, kurās pilnībā ievērota dzīvnieku labturība, būtu iespējamas arī bez šā režīma. Ministrija ir noraizējusies, ka netika veikts iepriekšējs novērtējums, tostarp par šodienas Eiropas iedzīvotāju iespējamām bažām, kas ir regulas galvenais pamatojums, un par iespējamiem alternatīviem veidiem, kā varētu novērst iespējamās bažas, bet vienlaikus mazāk ierobežot tirdzniecību. Ministrija ir noraizējusies arī par to, ka ES roņu izstrādājumu režīms, pat ņemot vērā inuītiem piemērojamo izņēmumu, neatbilst zilās ekonomikas koncepcijas mērķiem, kurus ES atbalsta visos dzīvo resursu ilgtspējīgas izmantošanas aspektos, izņemot attiecībā uz roņu sugām.

Nunavutā un Ziemeļrietumu teritorijās visu gadu notiekošās medības, patēriņš un izstrādājumu no roņiem izgatavošana un tirdzniecība jau izsenis ir bijusi inuītu sabiedrības kultūras izpausmes un iztikas daļa. Roņi inuītiem mūsdienās nodrošina uzturu un ienākumus teritorijā, kurā pārtikas cenas veikalos ir ļoti augstas un kurā ir ierobežotas nodarbinātības iespējas. Roņu medīšana ļauj inuītiem saglabāt saiknes ar savām zemēm un nodot tradicionālas zināšanas un prasmes jaunākajām paaudzēm. Nunavutas un Ziemeļrietumu teritoriju valdības sadarbojas ar amatniekiem un mākslinieku un amatnieku asociācijām, lai veicinātu ilgtspējīgu, tradicionālu un mūsdienīgu ekonomiku savā teritorijā, tiecoties uz vīriešu un sieviešu vienādu ekonomisko neatkarību. Inuītu sievietes savus izstrādājumus no roņiem lielākoties pārdod uz vietas savā kopienā un neeksportē uz ES, lai gan tie pilnībā atbilst regulai. Galvenie iemesli cita starpā ir bailes pārkāpt ES roņu izstrādājumu režīmu, aizlieguma radītie šķēršļi tirdzniecībai (zūd pircēju interese, nav kontaktu ar potenciālajiem pircējiem), starptautiskās tirdzniecības pieredzes trūkums un neskaidrība par kažokādu sertificēšanu un no sertificētām kažokādām izgatavotu izstrādājumu sertificēšanu. Pagaidām

Nunavutā nav vērojams, ka regula inuītu sociālekonomisko attīstību būtu ietekmējusi pozitīvi. ES roņu izstrādājumu režīms ir pavēris izdevības, taču tas tiek uzskatīts par stingri uzraudzītu instrumentu. Nunavutas valdība aicina ES tikties ar atzītajām iestādēm un citām iesaistītajām ieinteresētajām personām, lai apspriestu, kā labāk praksē īstenot regulas prasības un tādējādi maksimāli palielināt ieguvumus, kurus mūsdienu mainīgajos apstākļos varētu sniegt inuītiem piemērojamais izņēmums.

Ziemeļrietumu teritorijas joprojām veido administratīvo vidi, kas nepieciešama, lai nodrošinātu atbilstību minētajam izņēmumam. Pirmais ārkārtīgi svarīgais posms, proti, vietējās spējas un potenciālo tirgu / izstrādājumu pieprasījuma apzināšana, ir atlikts uz nenoteiktu laiku. Tika sagaidīts, ka priekšizpēte sniegs informāciju, kas vajadzīga stratēģisku investīciju lēmumu pieņemšanai nozarē, un veicinās nozares attiecīgu un ilgtspējīgu attīstību, taču šāda priekšizpēte vēl nav veikta. Dažas jaunas tirgus iespējas vietējo iedzīvotāju un apmeklētāju vidū palīdzēja apzināt veicināšanas pasākums, kas tika organizēts 2019. gada martā. Ziemeļrietumu teritorijas apzinās, ka ES inuītus atzīst par kultūras ziņā nozīmīgu atsevišķu sabiedrību un vienlaikus vēlas aizsargāt gan arktisko vidi, gan inuītus. Tomēr šajās teritorijās ES roņu izstrādājumu režīms ir iznīcinājis roņu izstrādājumu noieta tirgu ES, un tam ir plaša negatīva ietekme uz inuītu/inuvialuītu vietējo ekonomiku. Ziemeļrietumu teritoriju valdība mudina ES roņu izstrādājumu aizliegumu apspriest publiskā forumā un nākt klājā ar paziņojumu, kurā būtu atzīts, ka attiecībā uz inuītiem ir piemērojams izņēmums un būtu uzskaitītas pašreiz atzītās jurisdikcijas. Forumam būtu jāvairo informētība par inuītu tiesībām Eiropas Savienībā tirgot neapstrādātus un apstrādātus roņu izstrādājumus un par to, ka ES iedzīvotāji drīkst likumīgi iegādāties sertificētus izstrādājumus, kā arī pārdot tos vairumtirdzniecībā/mazumtirdzniecībā.

Atzītajām iestādēm papildus tika lūgts novērtēt regulas ietekmi uz roņu populāciju savā teritorijā. Grenlandes Zivsaimniecības, medniecības un lauksaimniecības ministrija vēlas uzsvērt, ka roņu izstrādājumu tirdzniecība ir likumīga un ilgtspējīga darbība, kuru nevajadzētu ierobežot vai stigmatizēt, un ka inuītu un citām pirmiedzīvotāju kopienām rūp dzīvnieku labturība. Nunavuta un Ziemeļrietumu teritorijas uzskata, ka regula roņu populācijas nav ietekmējusi un ka izņēmums nav palielinājis nomedīto roņu skaitu. Medības tika un joprojām tiek veiktas atbilstoši medību noteikumiem un inuītu vērtībām. Ziemeļrietumu teritorijās inuvialuītu/inuītu mednieki, kas medī iztikai, roņus vēsturiski medījuši, izmantojot tradicionālas humānas metodes. Roņu medīšana joprojām notiek ilgtspējīgi, un tas ir veids, kā tikt pie veselīga un cenas ziņā pieejama olbaltumvielu un omega-3 zīdītāju eļļas avota. Roņu kažokādas ir paredzētas izmantošanai pašu vajadzībām vai kalpo par vērtīgu ienākumu avotu.

5. Secinājumi

Kā minēts iepriekš, šā ziņojuma pamatā ir informācija, ko sniedza visas ES dalībvalstis, izņemot četras (Francija, Grieķija, Luksemburga un Malta), un ziņojumi, kurus iesniedza trīs atzītās iestādes piegādātājvalstīs.

a) Īstenošana dalībvalstīs

Lai gan Grenlandes un Nunavutas atzīto iestāžu sniegtie statistikas dati liecina, ka izstrādājumus no roņiem, uz kuriem attiecas inuītu un citām pirmiedzīvotāju kopienām piemērojamais izņēmums, importējušas vairākas ES dalībvalstis, par importu ziņoja tikai Dānija.

Lielākajā daļā dalībvalstu roņu populācijas to teritorijā nav sastopamas. ES ziemeļu dalībvalstīs (Dānijā, Somijā un Zviedrijā) un Igaunijā roņu populāciju pieaugums sāk radīt problēmas zvejniekiem. Valda uzskats, ka roņi nodara būtisku kaitējumu vietējām zvejniecībām, jo tie apēd nozvejotās zivis, iznīcina zvejas rīkus un inficē zivju krājumus ar parazītiem.

Šīs četras dalībvalstis roņus atļauj medīt jūras resursu pārvaldības vajadzībām, taču jāievēro stingri noteikumi par medību kvotām/sezonu/zonām, mednieku apmācību, dzīvnieku labturības apsvērumiem, izmantoto nogalināšanas paņēmienu un šauteņu un munīcijas veidu. Tās pauž nožēlu par to, ka jūras resursu pārvaldības izņēmums no ES Roņu izstrādājumu tirdzniecības regulas tika svītrots, un tāpēc mednieki no roņiem iegūtos izstrādājumus nedrīkst likumīgi laist ES tirgū. Tās uzskata, ka fakts, ka no roņiem iegūtos izstrādājumus mednieki drīkst izmantot tikai savām vajadzībām, demotivē viņus medīt, jo medības izmaksā vairāk, nekā no tām var iegūt. Tās arī uzskata, ka fakts, ka nevar pilnībā izmantot visas nomedīto roņu daļas un ka liemeņi tiek izmesti atkritumu poligonos, ir pretrunā resursu ilgtspējīgas izmantošanas principam. Zviedrija norādīja, ka roņi būtu jāuzskata par resursu un ka medību tūrisma un roņu izstrādājumu tirdzniecības ekonomiskā vērtība būtu jāanalizē, veicot salīdzinājumu ar izmaksām, kas rodas, kompensējot zvejniekiem roņu nodarīto kaitējumu, kā paredzēts valsts tiesību aktos. Šīs četras dalībvalstis argumentē, ka roņu izstrādājumu tirdzniecība nekad nav bijusi liela nozare ar nozīmīgu ekonomisko apgrozījumu, bet piekrastes apgabalos šai tirdzniecībai ir potenciāls kļūt par ienākumu avotu un tā varētu palīdzēt saglabāt kultūras vērtības. Tās vēlētos, lai tiktu atļauta vismaz maza mēroga tirdzniecība, piemēram, vietējās kopienas drīkstētu pārdot amatnieku darinājumus, kas kompensētu medību izdevumus un parādītu šo kopienu radošumu un tradīcijas.

Šajās četrās dalībvalstīs roņu populācijas tiek cieši uzraudzītas, un nelielajam skaitam roņu, uz ko pārskata periodā attiecās regulējums, tikpat kā nav bijusi nekāda ietekme uz pelēko, pogaino un plankumaino roņu augošo populāciju lielumu un saglabāšanās stāvokli. Šīs četras valstis norāda, ka roņu medībām, ko veic jūras resursu ilgtspējīgas pārvaldības vajadzībām, pilnībā ievērojot dzīvnieku labturību un izmantojot visas nomedītā dzīvnieka daļas tā vietā, lai tās laistu zudumā, nevajadzētu sabiedrībā radīt morālas dabas šaubas. Par piemēru var minēt nesen veiktu aptauju, kurā tika konstatēts, ka maza mēroga tirdzniecību ar roņu izstrādājumiem pozitīvi vērtē 50 % Somijas iedzīvotāju.

b) Atzīto iestāžu īstenošanas centieni

Atzītās iestādes apzinās, ka ES ir apņēmusies ievērot un veicināt pirmiedzīvotāju tiesības, tostarp tiesības brīvi iesaistīties saimnieciskajā darbībā, un tās vēlas atbalstīt ES un kopīgi gādāt, lai ar pieņemtajiem tiesību aktiem šīs tiesības tiktu garantētas un tiktu panākta uztursuverenitāte un nabadzības mazināšanās un tiktu atrisinātas šajā kontekstā radušās problēmas.

Tomēr tās uzskata, ka ES roņu izstrādājumu režīms inuītu un citu pirmiedzīvotāju kopienas ietekmē negatīvi un ka sertifikācijas prasības inuītu ražotājiem un ES pircējiem ir uzlikušas nevajadzīgu slogu, kas vājina stimulu iesaistīties tirdzniecībā. Grenlande vēlas uzsvērt, ka roņu izstrādājumu tirdzniecība ir likumīga un ilgtspējīga darbība, ko nevajadzētu ierobežot vai stigmatizēt, un ka inuītu un citām pirmiedzīvotāju kopienām rūp dzīvnieku labturība. Ziemeļrietumu teritorijas joprojām izstrādā administratīvo vidi, kas vajadzīga, lai nodrošinātu atbilstību minētajam izņēmumam, taču uzskata, ka ES roņu izstrādājumu režīms ir iznīcinājis roņu izstrādājumu noieta tirgu ES, taču situācija būtiski uzlabotos, ja ES atzītu, ka visi inuītu/inuvialuītu nomedītie roņi ir uzskatāmi par atbilstīgiem un ir automātiski sertificēti. Grenlande uzskata, ka bez ES roņu izstrādājumu režīma ir arī citi, tirdzniecību mazāk ierobežojoši veidi, kā reaģēt uz iespējamām Eiropas iedzīvotāju bažām un piekopt ilgtspējīgas roņu medības, kurās pilnībā ievērotas dzīvnieku labturības prasības. Salīdzinot ar periodu pirms ES roņu izstrādājumu režīma ieviešanas, nomedīto roņu skaits un iekšzemes vai starptautiskajā tirgū pārdoto roņādu skaits 2014.–2017. gada periodā Grenlandē ir būtiski samazinājies.

Nunavutā un Ziemeļrietumu teritorijās regula roņu populācijas nav ietekmējusi un piemērotais izņēmums nav palielinājis nomedīto roņu skaitu, un roņu medības joprojām notiek saskaņā ar medību noteikumiem un inuītu vērtībām. Ziemeļrietumu teritorijās inuvialuītu/inuītu mednieki, kas roņus medī iztikai, to joprojām dara ilgtspējīgā veidā, izmantojot tradicionālas humānas metodes, un roņi tiem ir ne tikai veselīgs un cenas ziņā pieejams pārtikas avots, bet arī vērtīgs ienākumu avots.

Grenlande mudina ES vairot Eiropas iedzīvotāju izpratni un informētību par to, ka tirdzniecība ar izstrādājumiem, kas izgatavoti no inuītu vai citu pirmiedzīvotāju kopienu nomedītiem roņiem, ir likumīga; tas atjaunotu patērētāju uzticību. Nunavuta aicina ES tikties ar atzītajām iestādēm un citām iesaistītajām ieinteresētajām personām, lai apspriestu, kā labāk praksē īstenot regulas prasības un tādējādi maksimāli palielināt ieguvumus, kurus mūsdienu mainīgajos apstākļos varētu sniegt inuītiem piemērojamais izņēmums. Ziemeļrietumu teritorijas mudina ES roņu izstrādājumu aizliegumu apspriest publiskā forumā un nākt klājā ar paziņojumu, kurā būtu atzīts, ka attiecībā uz inuītiem ir piemērojams izņēmums un ka inuītiem ir tiesības ES tirgot no roņiem iegūtus izstrādājumus, un ka ES iedzīvotājiem ir tiesības likumīgi iegādāties sertificētus roņu izstrādājumus.

6. Turpmākā rīcība

Ņemot vērā jautājumus un bažas, ko izteica minētās četras dalībvalstis, kurās vērojams roņu populāciju pieaugums, un trīs atzītās iestādes, Eiropas Komisija 2020. gadā organizēs īpaši roņu izstrādājumu tirdzniecībai veltītu sanāksmi, kurā piedalīsies ES dalībvalstu pārstāvji no kompetento *CITES* vadošo iestāžu ekspertu grupas un kurā aicinās piedalīties atzītās iestādes, lai izskatītu tos darba kārtības punktus, kuri skar tām svarīgos jautājumus.